

Analiza obilježja i ponude hrvatskog tržišta gotovinskih kredita

Jurišić, Manuela

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Economics in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Ekonomski fakultet u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:145:533651>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-10-02**

Repository / Repozitorij:

[EFOS REPOSITORY - Repository of the Faculty of Economics in Osijek](#)

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Ekonomski fakultet u Osijeku

Preddiplomski studij Financijski menadžment

Manuela Jurišić

Analiza obilježja i ponude hrvatskog tržišta gotovinskih kredita

Završni rad

Osijek, 2022.

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Ekonomski fakultet u Osijeku

Preddiplomski studij Financijski menadžment

Manuela Jurišić

Analiza obilježja i ponude hrvatskog tržišta gotovinskih kredita

Završni rad

Kolegij: Bankarstvo

JMBAG: 0010230660

e-mail: mjurisic1@efos.hr

Mentor: doc.dr.sc. Hrvoje Serdarušić

Osijek, 2022.

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek

Faculty of Economics

Undergraduate Study Financial management

Manuela Jurišić

Characteristics and supply of the Croatian cash loan market

Final paper

Osijek, 2022.

**IZJAVA
O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI,
PRAVU PRIJENOSA INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA,
SUGLASNOSTI ZA OBJAVU U INSTITUCIJSKIM REPOZITORIJIMA
I ISTOVJETNOSTI DIGITALNE I TISKANE VERZIJE RADA**

1. Kojom izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je završni
(navesti vrstu rada: završni / diplomski / specijalistički / doktorski) rad isključivo rezultat osobnoga rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu. Potvrđujem poštivanje nepovredivosti autorstva te točno citiranje radova drugih autora i referiranje na njih.
2. Kojom izjavljujem da je Ekonomski fakultet u Osijeku, bez naknade u vremenski i teritorijalno neograničenom opsegu, nositelj svih prava intelektualnoga vlasništva u odnosu na navedeni rad pod licencom *Creative Commons Imenovanje – Nekomercijalno – Dijeli pod istim uvjetima 3.0 Hrvatska*.
3. Kojom izjavljujem da sam suglasan/suglasna da se trajno pohrani i objavi moj rad u institucijskom digitalnom repozitoriju Ekonomskoga fakulteta u Osijeku, repozitoriju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku te javno dostupnom repozitoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (u skladu s odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, NN br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15).
4. Izjavljujem da sam autor/autorica predanog rada i da je sadržaj predane elektroničke datoteke u potpunosti istovjetan sa dovršenom tiskanom verzijom rada predanom u svrhu obrane istog.

Ime i prezime studenta/studentice: Manuela Jurišić
JMBAG: 0010230660
OIB: 85554774984
e-mail za kontakt: manuela.juriscic@gmail.com
Naziv studija: Financijski menadžment
Naslov rada: Analiza dobriježja i ponude hrvatskog tržišta gotovinskih kredita
Mentor/mentorica rada: Doc.dr. sc. Hrvoje Serdarušić

U Osijeku, 15.09.2022. godine

Potpis Manuela Jurišić

SAŽETAK

Zbog jednostavnosti i brzine realizacije, gotovinski krediti postali su popularan način zaduživanja za ispunjenje i realiziranje različitih želja i potreba. Banke prepoznaju taj trend, te prema tome prilagođavaju svoju ponudu i marketinške aktivnosti. Bez obzira što je kamatna stopa kod nenamjenskih kredita nešto viša u odnosu na ostale vrste kredita, potražnja za njima je konstantna. Razlog tome je što klijenti s novcem koji dobiju mogu raspolagati kako žele, bez dodatnih opravdanja gdje su ga i na što potrošili. U završnom radu analizirat će se ponuda i obilježja hrvatskog tržišta gotovinskih kredita prema mogućem iznosu, roku povrata te visini kamatne stope.

Ključne riječi: kredit, gotovinski kredit, banke, Republika Hrvatska

ABSTRACT

Cash loans have become a popular form of borrowing for the fulfillment and realization of various desires and needs due to their simplicity and quick implementation. Banks have recognized this trend and are adapting their offer and marketing activities accordingly. Regardless of the fact that the interest rate for no-purpose loans is slightly higher compared to other types of loans, the demand for them is constant. The reason for this is that customers can freely dispose of the money they receive, without additional justifications as to where and on what they spend it. In the final paper, the supply and characteristics of the Croatian cash loan market are analyzed according to the possible amount, term and interest rate.

Keywords: credit, cash credit, banks, Republic of Croatia

Sadržaj

1.	UVOD	1
2.	Djelatnost bankarstva i njegove karakteristike	2
2.1.	Pojmovno određenje banke	2
2.2.	Vrste banaka	3
2.3.	Načela (principi) bankarskog poslovanja.....	4
2.3.1.	Načelo urednog poslovanja	4
2.3.2.	Načelo likvidnosti	5
2.3.3.	Načelo sigurnosti i učinkovitosti ulaganja	6
2.3.4.	Načelo rentabilnosti.....	7
2.4.	Vrste bankarskih poslova.....	8
2.4.1.	Pasivni poslovi	8
2.4.2.	Aktivni bankarski poslovi	9
2.4.2.	Vlastiti bankarski poslovi.....	9
2.4.4.	Neutralni bankarski poslovi	9
3.	Pojam razvoj i značaj kredita.....	10
3.1.	Teorije kredita	11
3.2.	Funkcije kredita	12
3.3.	Vrste kredita	14
3.4.	Čimbenici multiplikacije kredita	16
3.5.	Procedura odobravanja kredita – kreditni proces.....	18
4.	Analiza obilježja i ponude gotovinskih kredita u hrvatskim bankama	19
4.1.	Dostupnost gotovinskih kredita u bankama.....	21
4.2.	Gotovinski krediti u kunama.....	22
4.2.2.	Maksimalno mogući iznosi kredita	22
4.2.1.	Mogući rok povrata kredita	24
4.2.2.	Vrsta i visina kamatne stope.....	26
4.3.	Gotovinski krediti u eurima	28
4.3.1.	Maksimalno mogući iznosi kredita	28
4.3.2.	Mogući rok povrata kredita	30
4.3.3.	Vrsta i visina kamatne stope.....	32

5. ZAKLJUČAK.....	34
Literatura.....	35
POPIS TABLICA.....	37
PRILOZI	38

1. UVOD

Gotovinski krediti su nenamjenski krediti koje banke nude klijentima, a gdje klijenti ne moraju posebno naznačiti za što će koristiti novac. Za banku, ovi krediti su rizičniji, pa je zato i kamatna stopa nešto viša u odnosu na druge kredite. U radu se analizira ponuda gotovinskih kredita koje je moguće ugovoriti u poslovnim bankama Republike Hrvatske. Banka je financijska institucija koja u ponudi svojih usluga pruža mogućnost ugovaranja gotovinskih kredita klijentima, građanima te pravnim osobama.

Cilj ovog završnog rada je upoznati se s obilježjima gotovinskog kredita, te istražiti i analizirati ponudu istog u hrvatskim bankama.

U ovom završnom radu, u skladu sa predmetom i svrhom istraživanja, postavljene su sljedeće hipoteze:

H1. Postoji povezanost između moguće visine kredita i veličine banke na način da su ti iznosi kod velikih banaka viši u odnosu na srednje i male banke

H2. Gotovinski krediti kod malih banaka, bez obzira na valutu, imaju isti iznos kamatne stope

H3. Rok otplate kredita najkraći je kod srednjih banaka

Za potrebe rada korištene su sljedeće znanstvene metode: metoda deskripcije, metoda kompilacije, metoda analize, metoda komparacije, metoda indukcije i metoda dedukcije.

Struktura završnog rada sastoji se od 5 poglavlja. U uvodu je naveden predmet istraživanja, te su spomenuti ciljevi i postavljene hipoteze. U drugom poglavlju opisana je djelatnost bankarstva, definiran je pojam banke, te su objašnjena načela bankarskog poslovanja. Također, u drugom poglavlju navedene su vrste bankarskih poslova, te je svaka vrsta posla objašnjena pojedinačno. U trećem poglavlju objašnjen je pojam kredita, te su navedene vrste, teorije i funkcije kredita. Također u tom dijelu objašnjena je procedura odobravanja kredita kod banke. U četvrtom poglavlju analizirana je ponuda gotovinskih kredita u hrvatskim bankama. Uspoređena je ponuda kunskih kredita i kredita u eurima, kroz mogući iznos kredita, mogući rok povrata i vrstu i visinu kamatne stope. U petom poglavlju, ukratko su prikazani rezultati istraživanja, te su objašnjene postavljene hipoteze.

2. Djelatnost bankarstva i njegove karakteristike

Prema Gregureku i Vidakoviću (2015), Bankarstvo je kao ekonomska grana samo po sebi uslužna djelatnost, ali u bankama se nude i proizvodi i usluge. „Proizvodi su obično usluge koje imaju utjecaj na stanje u bilanci banke. Uslugama se smatraju djelatnosti banke koji ne mijenjaju stanje bilance.“ (Gregurek & Vidaković, 2011.)

2.1. Pojmovno određenje banke

Banke su financijske institucije koje posluju u izrazito dinamičkom okruženju. Sama definicija banke može se promatrati iz više perspektiva, no u radu će biti objašnjene samo tri. Prva definicija koja će se spomenuti je ona objavljena u Narodnim novinama koja glasi: Banka je financijska institucija koja je od Hrvatske narodne banke dobila odobrenje za rad i koja je osnovana kao dioničko društvo sa sjedištem u Republici Hrvatskoj. (Hrvatski Sabor, 2002.) Iako u ovoj definiciji piše kako je banka financijska institucija, sljedeći autori konstatiraju je kao instituciju.: Banka je institucija koja se bavi prikupljanjem sredstava, plasiranjem sredstava te pružanjem financijskih usluga (Gregurek & Vidaković, 2011.). U ovoj definiciji banka je opisana samo kao institucija, jer se prema autorima Gregureku i Vidakoviću (2011.), banka više ne bavi samo financijskim uslugama. Razlog tomu je što je svoje usluge proširila izvan svojih klasičnih okvira.

Prema Šverku, Vukasu i Žigmanu (2014.) banke su financijski posrednici između pojedinaca i institucija čija je potrošnja veća od trenutnih prihoda, te između pojedinaca i institucija koji imaju višak sredstava. Osobe koje nemaju dovoljno sredstava posuđuju od banke, a osobe čiji su prihodi veći od troškova investiraju ili štede u banci. U Hrvatskoj trenutno ima aktivno 20 banaka plus HNB.

2.2. Vrste banaka

U literaturi se može pronaći nekoliko različitih podjela banaka. Kroz praktični dio ovog rada biti će spomenuta samo klasifikacija banaka po veličini. Banke prema veličini dijelimo na velike, male i srednje banke. Kako bi odredili za neku banku je li ona velika, srednja ili mala, važno je znati koliki udio njezina aktiva ima u ukupnoj aktivni bankarskog sustava. U nastavku rada prikazat ćemo koje uvjete mora zadovoljiti banka da bi se mogla klasificirati u određenu veličinu.

Prema definiciji Europske središnje banke

- male banke su one s aktivom manjom od 0,005 posto bankovne aktive Europske unije,
- srednje banke imaju aktivu između 0,005 i 0,5 posto bankovne aktive
- velike banke imaju aktivu iznad 0,5 posto (Šverko, Pavlović, & Vukas, 2012.)

Hrvatska narodna banka razlikuje tri vrste banaka - velike, srednje i male banke prema kriteriju tržišnog udjela u aktivni bankovnog sustava:

- male banke su banke s tržišnim udjelom manjim od 1 posto,
- srednje banke su banke s tržišnim udjelom između 1 i 5 posto, dok
- velike banke imaju tržišni udio iznad 5 posto (Šverko, Pavlović, & Vukas, 2012.)

2.3. Načela (principi) bankarskog poslovanja

Bankarsko poslovanje izrazito je reguliran proces u kojemu se moraju poštovati određena pravila i protokoli. Poštivanje, te pravilna provedba načela (principa) poslovanja iznimno je bitna jer ona izravno utječe na bankarsko poslovanje. Tako postoje točno definirana načela kojih se banke moraju u potpunost pridržavati, a to su:

- načelo uredskog poslovanja,
- načelo likvidnosti,
- načelo sigurnosti i učinkovitosti ulaganja
- načelo rentabilnosti

Prema Gregureku i Vidakoviću (2011.), bitno je razumjeti svako od ovih načela, te kako svako pojedinačno načelo u konačnici ima perkusije koje određuju poslovanje banke i njezinu reputaciju. Povjerenje u banke je bitno kako bi banka mogla zadržati postojeće klijente i poslovne partnere, no isto tako kako bi privukla nove klijente i nove poslovne partnere. U nastavku rada svako načelo će se pojedinačno definirati i objasniti.

2.3.1. Načelo urednog poslovanja

Načelo urednog poslovanja primjenjuju svi poslovni subjekti, a posebno banke jer je njezino poslovanje iznimno složen proces, koji se mora uredno pratiti. Uredno poslovanje podrazumijeva stručnost, poslovnost i profesionalnost u obavljanju bankarskih poslova. (Gregurek & Vidaković, 2011.)

U slučaju da se banke ne pridržavaju načela urednog poslovanja njihov rad, ali i rad poslovnih partnera te klijenata može biti ugrožen. Kako je poslovanje banke uglavnom poslovanje tuđim novčanim sredstvima iznimno je bitno racionalno raspolaganje Bankarski sustav je orijentiran na postizanje profita samo kroz jasno utvrđena načela i jasno definirane zakonske okvire. Uredno poslovanje također podrazumijeva da bankari budu stručni u svom području poslovanja, te da profesionalno obavljaju svoj posao. Prema Gregureku i Vidakoviću (2011.), pridržavanjem načela urednosti poslovanja postiže se partnerski odnos između banke i klijenta, a partnerski odnos te zadovoljstvo klijenta vodi k stabilnosti bankarskog sustava.

2.3.2. Načelo likvidnosti

Kako bi načelo likvidnosti bilo jasno potrebno je prvo objasniti njegov pojam. Likvidnost je svojstvo nenovčane imovine ili njezinih pojedinih dijelova da se pretvore u novčanu imovinu dostanu za pokriće dospjelih obveza. U slučaju bankarskog poslovanja likvidnost se promatra kroz imovinu što znači ako se ona što brže i uz što manje gubitke unovči ona je likvidnija, s vremenom ako se ne unovči ona gubi na svojoj vrijednosti i time postaje manje likvidna ili nelikvidna. Ako je poduzeće nelikvidno ono se zadužuje kod poslovnih banaka ili prodaje imovinu, zatim podmiruje nastale obveze i time ponovno steče status likvidnog poduzeća. Prema Greugureku i Vidakoviću (2011.), eskontni kredit je još jedan način banke da svoju trenutnu nelikvidnu imovinu, pretvori u likvidnu jer je element osiguranja ovog kredita neko buduće potraživanje.

Likvidnost bankarskog sustava je iznimno bitna radi urednog funkcioniranja gospodarstva države. Središnja banka brine o likvidnosti bankarskog sustava, dok o međunarodnoj likvidnosti svih zemlja brigu vodi Međunarodni monetarni fond. Kod poslovanja banaka bitno je pravilno kontroliranje likvidnosti kako bi ona mogla biti financijska institucija te neometano pružati svoje usluge. Planiranje i razrađivanje plana likvidnosti je najzahtjevnija bankarski posao.

Postoje tri stupnja likvidnosti banke:

1. Primarna likvidnost - odnosi se na gotovinu, odnosno na sredstva koje banka može koristiti u bilo kojem trenutku kako bi pokrila svoje dospjele obveze.
2. Sekundarna likvidnost - odnosi se na primarnu likvidnost uvećanu za obvezne pričuve, vrijednosnice ročnosti do jedne godine, blagajničke zapise središnje banke, mogućnost korištenja kredita za likvidnost kod središnje banke te kredite na novčanom tržištu
3. Tercijarna likvidnost - neiskorištene tranše odobrenih kredita kod banaka u zemlji i u inozemstvu, dani krediti bankama - koji se mogu povući, vrijednosni papiri prije dospijea, naplativost raznih potraživanja banke i ostalo. (Živko & Kandžija, 2014.)

2.3.3. Načelo sigurnosti i učinkovitosti ulaganja

Načelo o sigurnosti i učinkovitosti ulaganja predstavlja mogućnost plaćanja obaveza te obavljanje naplate potraživanja u zakonskom roku ili roku koji je dogovoren između banke i klijenta. Sigurnost vraćanja sredstava koja su uložena može se vidjeti u analizama koje su provedene tijekom ocjenjivanja kreditne sposobnosti klijenta. Tijekom provedbe analize i ocjenjivanja kreditne sposobnosti svaka banka primjenjuje instrumente kojima ispituje mogućnosti za odobrenje kredita, a potom izrađuje planove za osiguranja naplate potraživanja u slučajevima potencijalnog gubitka ili nelikvidnosti. Načelo sigurnosti za banku znači da je to njezina mogućnost plaćanje obaveza i naplate potraživanja u roku koji je dogovoren. Također ovo načelo odnosi se i na sigurnost prilikom vraćanja uložених sredstava.

Bankarsko poslovanje načelo učinkovitosti ulaganja obavlja tako da sredstva dodjeljuje gospodarskim granama u kojima će imati ekonomično ulaganje uz ostvarenje optimalnih rezultata. Da bi banka pristala na ulaganje ona mora biti sigurna u uspjeh projekta i time se načelo sigurnosti i učinkovitosti ulaganja spajaju u jedno načelo jer jedno bez drugoga ne mogu.

2.3.4. Načelo rentabilnosti

Načelo rentabilnosti predstavlja cilj svakog gospodarskog subjekta, što znači da svi poslovni subjekti nastoje maksimizirati svoju dobit. Ekonomsko načelo rentabilnosti u praksi postavlja tako poslovanje da se sa što manje uloženi sredstva ostvaruje što veća dobit, odnosno profit. Osnovni način ostvarivanja dobiti kod banka, prema Greugureku i Vidakoviću (2011.), je pomoću razlike u kamatama koje bake primaju i koje banke plaćaju (prihodi – rashodi) te putem drugih usluga koje banke pružaju. Glavna karakteristika načela rentabilnosti je da se ono nikada ne smije suprotstaviti načelu likvidnosti koji je objašnjeno prethodno. Rentabilno poslovanje mora biti istovremeno i sigurno i racionalno. (Gregurek & Vidaković, 2011.) Sigurno rentabilno poslovanje znači da nema nekih većih rizika, a racionalno znači da je odluka donesena razumno, odnosno da je bazirana na najpovoljnijem rezultatu.

Iako se rentabilnost i profitabilnost poistovjećuju, postoji razlika između njih. Rentabilno poslovanje predstavlja dugoročno ostvarivanje zacrtanih ciljeva, dok se profitabilnost odnosi na ostvarenu zaradu tijekom jedne godine. Profitabilnost pokazuje sposobnost koju banka ima za zaradom.

2.4. Vrste bankarskih poslova

Bilančno-analitički kriterij prikladan je za podjelu bankarskih poslova jer je podjela primjenjiva u početnim fazama razvoja bankarstva ali i u najsuvremenijim bankarskim poslovima. Važna je uloga banke u pojedinom poslu jer se banka može pojavljivati kao dužnik, vjerovnik, posrednik, također može i obavljati vlastiti posao ili može obavljati upravno-kontrolne poslove. Prema tome bankarski poslovi se dijele na:

- pasivne bankarske poslove,
- aktivne bankarske poslove,
- vlastite bankarske poslove, te
- neutralne bankarske poslove.

2.4.1. Pasivni poslovi

Pasivni bankarski poslovi predstavljaju jedan od bitnijih bankarskih poslova. Može ih se nazivati i poslovima prikupljanja sredstva jer banka kroz pasivne poslove prikuplja svoj kreditni potencijal. Vežu se za početke bankarskog poslovanja jer je primanje novčanih depozita jedna od najstarijih funkcija banke. U tim poslovima banke se pojavljuju kao dužnici. Osobina pasivnih bankovnih poslova je da za pribavljen novac banka obično plaća određenu naknadu (pasivnu kamatu) svom vjerovniku. (Gregurek & Vidaković, 2011.)

Pasivni bankarski poslovi su:

- primanje uloga na viđenje
- primanje depozita
- reeskontiraranje mjenica
- izdavanje obveznica te drugih vrijednosnih papira
- primanje kredita od drugih banaka
- te ostali poslovi koji po svom karakteru pripadaju u poslovne bankarske poslove (Srb & Matić, 2003.)

2.4.2. Aktivni bankarski poslovi

Aktivni bankarski poslovi su oni u kojima se banka javlja kao vjerovnik, a dužnik je korisnik kredita (klijent) kojemu banka naplaćuje kamate. Aktivni bankarski poslovi su jedni od najstarijih poslova jer oni čine bit bankarskog poslovanja. Aktivni bankarski poslovi mogu biti:

- kratkoročni aktivni poslovi
- dugoročni aktivni poslovi

Jedan od važnijih kratkoročnih aktivnih poslova je ponuda kratkoročnih kredita. Krediti predstavljaju svotu novca koju banka daje na korištenje klijentu, a on se obvezuje banci vratiti danu svotu uvećanu za ugovorenu kamatu u točno određenom roku i po unaprijed dogovorenim uvjetima. Krediti imaju funkciju osiguranja likvidnosti, prikupljaju slobodna sredstva, financiraju razvoj, dolazi do revokacije novca te utječu na međunarodnu razmjenu.

Neki od kratkoročnih kredita su akceptni, eskontni i lombardni. Ročnost ovih kredita je do 5 godina. Dugoročno kreditiranje je ono kojemu je rok duži od 5 godina, krediti mogu biti investicijski ili hipotekarni. Investicijski krediti se odobravaju kako bi poduzeće ostvarilo investicije i time povećalo poslovanje.

2.4.2. Vlastiti bankarski poslovi

Vlastiti bankarski poslovi su svi oni koje banka obavlja za sebe, u svoje ime i za svoj račun. Cilj ovih poslova je ostvarenje profita. Neki od vlastitih poslova su burzovne špekulacije, arbitražni poslovi ili sudjelovanja u dioničarskih društvima. Burzovna je špekulacija je kada banka kupuje i prodaje vrijednosne papire na burzi s ciljem da zaradi. Arbitražni poslovi predstavljaju poslove kupnje i prodaje deviza, valuta i vrijednosnih papira kako bi dobili dobit u razlici između kupovne i prodajne cijene.

2.4.4. Neutralni bankarski poslovi

Neutralni bankarski poslovi su oni u kojima se banka javlja kao posrednik i oni su najstariji bankarski poslovi. Banci pripada ugovorena naknada ili provizija, ovi poslovi se još i nazivaju posrednički, indiferentni ili uslužni poslovi. Neutralni bankarski poslovi mogu biti čuvanje i upravljanje vrijednostima, kupnja, preuzimanje jamstava, otvaranje akreditiva ili izdavanje i posredovanje kod vrijednosnih papira.

3. Pojam razvoj i značaj kredita

Kredit je novac koji davatelj kredita (vjerovnik) daje na korištenje korisniku kredita (dužniku), sa ili bez namjene, a koji je korisnik kredita obavezan vratiti uz ugovorenu kamatu u određenom roku i uz određene uvjete. (Hrvatski institut za financijsku edukaciju, 2022.),

Sama riječ kredit potječe od latinske riječi „credere“, „credo“ i „creditum“ što znači „vjera“, „vjerovati“ i „kredit“. (Šverko, Vukas, & Žigman, 2014.). Prva pojava kredita zabilježena je kao razmjena sredstava, gdje su ljudi između sebe posuđivali neke vrijednosti jedni drugima, na određeno vrijeme. Dakle prvi krediti su bili isključivo u obliku robe, koju bi dužnik vraćao vjerovniku nakon određenog vremena. Većina današnjih kredita vezana je isključivo za posuđivanje novca, a ne robe. Također, na današnje novčane kredite, osim iznosa posuđenog novca vraćaju se i kamate.

U svome poslovanju banke svakodnevno svojim klijentima stoje na raspolaganju s mogućnošću podizanja kredita, kako bi mu pomogla u njegovom radu ili životu, uz određene uvjete. Iznos koji banka može odobriti vezan je uz njezin kreditni potencijal.

Kreditni potencijal je maksimalni iznos kredita koji banka može odobriti nakon što je izdvojila i održala zahtijevanu razinu obvezne pričuve i druge zahtjeve regulatora. (Samodol, 2013.)

Prilikom odobravanja kredita klijentima, banka na sebe preuzima rizik od mogućnosti da mu zajmoprimac nikad ne vrati posuđeno ili da mu posuđeno ne vrati u dogovorenom vremenskom roku. Ako je država nelikvidna, uz pomoć kredita ona postaje likvidna jer ima mogućnost ponovnog financiranja uvoza, izvoza, potrošnju, proizvodnju i sl. Da bi klijent dobio mogućnost kreditiranja potrebno je odraditi određene procedure kako bi se utvrdila kreditna sposobnost i mogućnost vraćanja kredita. Prilikom vraćanja kredita, odnosno posuđenog iznosa, klijent vraća glavnica uvećanu za kamatu kojoj se visina utvrđuje prilikom sklapanja ugovora o kreditu. Da bi se banka što više osigurala od toga da klijent ne vrati posuđeni iznos ona se uglavnom osigurava određenim jamstvom ili zalogom. Zalog su najčešće nekretnine u vlasništvu osobe koja sklapa ugovor o podizanju kredita.

3.1. Teorije kredita

Prema mišljenjima ekonomskih teoretičara postoji nekoliko teorija o nastanku kredita. U nastavku rada objasniti će se dvije značajne teorije kredita, a to je:

- indiferentna teorija
- teorija o stvaranju kredita

Indiferentna teorija u svojoj srži ima pretpostavku da je novac neutralan faktor. Prema indiferentnoj teoriji smatra se da su banke samo posrednici između davatelja i primatelja kredita. Navedena teorija smatra da kredit može biti odobren klijentu samo na temelju gotovog novca, odnosno realnih depozita.

Za razliku od indiferentne teorije, teorija o stvaranju kredita smatra da banke nisu isključivi posrednici u kreditnim poslovima već da one same stvaraju kredite. Teorija smatra i bitno je da se kredit odobrava temeljem realnih ili fiktivnih depozita.

3.2. Funkcije kredita

Svaki kredit ima nekoliko osnovnih funkcija, najvažnije funkcije biti će navedene u nastavku rada.

Prikupljanje slobodnih sredstava - Prema Jurmanu (2007.), Banke svoja slobodna sredstva prikupljaju kroz depozite u domaćoj i stranoj valuti, a na ta pribavljena sredstva plaćaju kamatu i dužne su ih vratiti, osim u slučaju kada dobiju bespovratna sredstva.

Osiguranje likvidnosti - Najveći rizici s kojima se susreće banka su kreditni rizici. Banka mora biti oprezna kome i po kojim uvjetima pruža neku kreditnu uslugu. Banka koja ima dobru likvidnost, lakše snosi svaki rizik.

Utjecaj na međunarodnu razmjenu - Povećana potražnja za kreditima pokreće lavinu koja ima utjecaj na cjelokupno financijsko tržište. Može se zaključiti da je rast domaće potražnje potaknut kreditnom ekspanzijom zajedno sa slabim izvoznim rezultatima doveo do povećanja deficita tekućih transakcija s inozemstvom. (Ahec-Šonje, i dr., 2003.)

Funkcija posredovanja – jedna od važnijih funkcija kredita. Prema Gregureku i Vidaković (2011.), govori kako je glavna aktivnost banke da bude posrednik između depozitara i dužnika. Upravo preko krediti banka posreduje između clijenata koji imaju novac i clijenata koji taj novac trebaju.

Financiranje razvoja – Prema Jurmanu (2009.), kreditiranje stanovništva trebalo bi usporiti, dok bi snažno trebalo povećati financijsko praćenje tekućeg poslovanja i razvoja gospodarskih subjekata. Banke bi trebale ulagati u poduzeća čija je proizvodnja usmjerena izvozu.

Funkcija osiguranja neometanog procesa reprodukcije – Multiplikacijom kredita i depozita, prema Jumanu (2008.), banci se omogućuje kreiranje dodatnih depozita i kredita što doprinosi jačanju banke, ali i boljem i jednostavnijem odvijanju procesa reprodukcije u gospodarstvu za koji je potreban odgovarajući transakcijski novac.

Funkcija stvaranja novca – krediti sami po sebi imaju funkciju stvaranja dodatnog novca za banku. Kada banka odobri neki kredit, klijent koji se zadužio mora vraćati taj novac uvećan za kamate, što je jedan od načina kako banka stvara dodatna sredstva koja dalje plasira.

Funkcija realokacije novca – kao što je već rečeno, banke su posrednici između klijenata koji imaju novac i klijenata kojih ih nemaju. Banka kao posrednik realocira resurse od depozitara prema dužniku, te tako koristi tuđi novac kako bi stvorila dodatne depozite. Banka također kroz realokaciju ulaže u djelatnosti koje su profitabilne kako bi maksimizirala dobit, uz naravno određeni minimalni rizik.

Funkcija koncentracije sredstava – usredotočuje imovinu (novac) na jednom mjestu. Povećanjem koncentracije sredstva, banka ima kontrolu nad većom količinom financijske imovine.

3.3. Vrste kredita

U bankarskom svijetu ne postoji jednoznačna podjela kredita, oni se mogu dijeliti prema vremenskom roku trajanja, prema različitim namjenama i sl. Prema Šverku, Pavloviću i Vukasu (2012.). krediti se mogu dijeliti:

- prema ročnosti
 - dugoročni krediti – s rokom dospijeca preko godine dana
 - kratkoročni krediti – s rokom dospijeca do godine dana

- prema korisnicima
 - krediti fizičkim osobama – bankovni proizvodi i usluge prilagođene većim grupama klijenata.
 - krediti pravnim osobama – Bankovni proizvodi i usluge prilagođeni poduzetnicima, većinom se uzimaju za financiranje poslovnih aktivnosti.
 - krediti financijskim institucijama – razlikuju se od kredita za pravne osobe, jer se krediti financijskim institucijama smatraju sigurnijim od kredita za pravne osobe.

- prema namjeni
 - gotovinski krediti
 - namjenski krediti
 - auto krediti
 - stambeni krediti
 - krediti po tekućem računu
 - krediti za obrtna sredstva
 - investicijski krediti

- prema osiguranju
 - neosigurani krediti – banka ne uzima instrumente osiguranja (npr. Krediti po tekućem računu)
 - osigurani krediti – banka koristi instrumente osiguranja povrata kredita.

3.4. Čimbenici multiplikacije kredita

Kreditna multiplikacija je proces odobravanja kredita klijentima koji u konačnici rezultira kreiranjem dodatnih depozita. Banka te dodatne depozite može ponovo plasirati kroz kredite i tako u krug. Iznos koji banka ponovo plasira naziva se kreditni potencijal. Prema Jurmanu (2008.) sredstva koja prikupi banka, nakon što se odbiju obvezne pričuve i pričuve likvidnosti, zajedno s vlastitim sredstvima čine kreditni potencijal.

Prema Jurmanu (2008.), brzina i obim multiplikacije depozita i kredita, odnosno povećanje potencijala kroz financiranje i kreditiranje, ne ovisi o visini i strukturi izvora banke, ono ovisi o nizu vanjskih činitelja te o politici plasmana prikupljenih i pribavljenih sredstva, ukratko kreditnoj politici banke.

Vanjski čimbenici koji utječu na obim i brzinu multiplikacije kredita i depozita mogu biti:

- politika središnje banke prilikom određivanja visine i načina obračuna obvezne pričuve i pričuve likvidnosti banke
- kreditna politika središnje banke koja se provodi prilikom utvrđivanja načina za odobravanje lombardnih te kredita za likvidnost
- politika kamatnih stopa i naknada od središnje banke kojom se sredstva po osnovi kamate na date kreditne banke vade iz bankovnog sustava
- još jedan utjecaj je i kupovina i prodaja vrijednosnih papira središnje banke
- također i kupovina i prodaja deviznih sredstva od središnje banke
- propisivanje usklađivanja valutne strukture izvora i plasmana banaka
- ograničavanje mogućeg rasta plasmana i ukupne rizične aktive banka (Jurman, Kreditna politika poslovnih banaka u funkciji učinkovite multiplikacije kredita i depozita, 2008.)

Prema Jurmanu (2008.), zarada koju banka ostvari biti će značajno veća, ako banka odobrava kredite onim klijentima koji maksimalno obavljaju plaćanja unutar depozitnog sustava banke, nego ako klijent ima depozite i u drugim bankama.

Odgovarajućom politikom plasmana svaka banka za sebe postići će veći obim i brzinu multiplikacije. Politika plasmana, prema Jurmanu (2008.), treba biti zasnovana na:

- banka treba dati prednost odobravanju kredita kojima se financiraju profitabilni poslovi i klijenti s pozitivnim poslovanjem i koji imaju brz obrt kapitala

- banka treba omogućavati kratkoročne i dugoročne kredite za različite namjene uz uvjet da se oni stvarno otplaćuju, a ne otpisuju
- banka treba poštivati tržišne kriterije u selekciji klijenata između onih koji mogu i trebaju poslovati, te onih koji nemaju zdravu perspektivu poslovanja
- odgovarajućom kamatnom i tarifnom politikom kao i obračunom i naplatom, a ne propisivanjem kamata, treba se banci omogućiti pozitivno poslovanje
- banka treba provoditi drugačije politike, jedan od primjera bio bi i davanje kredita koji se ne bi vraćali

Nakon analize prethodnih čimbenika možemo zaključiti da banka treba biti oprezna pri biranju klijenata, ali i svjesna da uvijek postoje rizici koje treba minimizirati. Uvijek treba voditi računa o kašnjenju klijenata sa naplatom kredita i o samom biranju klijenata s kojima će poslovati. Uz takve uvjete i pretpostavke poslovanje banke moglo bi imati kontinuiran rast, te bi se povećala stabilnost banke kao institucije, što bi dovelo i do uloge uspješnog financijskog posrednika u gospodarstvu

3.5. Procedura odobravanja kredita – kreditni proces

Procedura odobravanja kredita, odnosno kreditni proces, u nastavku će biti objašnjen na primjeru odobravanja gotovinskog kredita. Gotovinski krediti pripadaju skupini nenamjenskih kredita. Navedena vrsta kredita isplaćuje se na tekući račun klijenta, a on ju potom koristi prema vlastitim željama i potrebama. Novce sa računa klijent može podići u cijelosti kao gotovinu ili koristiti prema potrebi. S obzirom da su to krediti bez posebne namjene oni se mogu dobiti brzo i jednostavno, no kako i kod svakog podizanja kredita, prvo se moraju odraditi pravne procedure za njegovo odobravanje.

Prvi uvjet koji klijent mora zadovoljiti je da ima otvoren račun kod banke u kojoj će tražiti kredit. To naravno nije obavezno, već je lakše i potrebno je donositi manje dokumentacije, jer ako ste klijent, banka već ima većinu informacija koje joj trebaju. Također, klijent mora imati redovita mjesečna primanja. Prije nego banka odobri kredit, gleda se klijentova kreditna sposobnost. U slučaju da je bonitet klijenta dobar, kredit može biti odobren unutar 3 dana, no u slučajevima loše kreditne sposobnosti odobrenje kredita može trajati i dosta duže. Bonitet klijenta, odnosno kreditna sposobnost klijenta pokazuje hoće li klijent biti u mogućnosti vratiti kredit, skupa sa kamatama, u roku koji je utvrđen ugovorom o kreditu. Da bi se utvrdila kreditna sposobnost klijenta banka traži dokumentaciju kao što su: tri zadnje platne liste ili odreska od mirovine, kopija osobne iskaznice, potvrda poslodavca koju ovjerava poslodavac, zahtjev za kredit, promet po tekućem računu. (BANK24, 2021.) Ukoliko banka nema dovoljno podataka za donošenje odluke, može zatražiti da se donese dodatna dokumentacija. Kao instrument osiguranja kod gotovinskih kredita banka koristi zadužnicu, mjenicu, ispravu o zaplijeni računa, zalog na nekretnine i pokretnine, jamca itd. Uglavnom je jedan instrument osiguranja dovoljan, no kada se radi o većem iznosu kredita banka može zatražiti dodatno osiguranje. Nakon što zahtjev za kredit bude odobren, u poslovnici se potpisuje ugovor o kreditiranju, te potpisom potvrđujemo odabrani instrument osiguranja banke. Nakon toga sve ide na ovjeru kod javnog bilježnika, te nakon toga slijedi uplata kredita na račun klijenta.

4. Analiza obilježja i ponude gotovinskih kredita u hrvatskim bankama

U ovom poglavlju završnog rada analizirat će se ponuda gotovinski kredita u Hrvatskoj. Izabrana su 3 različita kriterija po kojima će se uspoređivati gotovinski krediti u kunama i gotovinski krediti u eurima. Odabrani kriteriji su: maksimalni mogući iznos kredita, mogući rok povrata i vrsta i visina kamatne stope. U svakoj tablici biti će napisana vrsta kamatne stopa u zaglavlju jer visina kredita i rok povrata kredita nisu isti za svaku vrste kamatne stope. Svi podaci koji se nalaze u tablicama preuzeti su sa službene stanice Hrvatske Narodne banke na dan 06.06.2022, te su dodani kao prilog na kraju rada.

Iznos kredita razlikuje se o namjeni kredita te o vrsti kredita. Krediti se mogu odobriti u kunama ili u eurima, banka određuje koliki je minimalni i maksimalni iznos koji se može odobriti. Klijent na temelju svojih primanja/mogućnosti traži od banke određeni iznos kredita, a banka određuje hoće li mu odobriti zahtjev ili ne. Prije odluke banka provjerava i analizira svu dokumentaciju i kreditnu sposobnost klijenta.

Rokovi otplate kredita također ovisi i banci te o visini i vrsti traženog kredita. Na rok otplate kredita utječe i vrsta kamate te je li ona fiksna ili promjenjiva.

Promjenjiva kamatna stopa može se mijenjati kroz ugovoreni rok i tako utječe na dužnikovu otplatu kredita jer može povećati rok otplate te iznos koji je potrebno otplatiti. Promjenjive kamatne stope na kredite sastoje se od dva dijela: jedan je dio fiksni i definiran je ugovorom, a drugi je dio promjenjiv i ovisi o kretanju referentne tržišne kamatne stope za određenu valutu. (Addiko Bank, 2022.)

Fiksna kamatna stopa jednaka je tijekom cijelog vremena otplate, što je prednost, ali i nedostatak jer se varijabilna stopa konstanto mijenja, te može biti veća ili manja od fiksne stope. Kod odobravanja kredita po fiksnoj kamatnoj stopi smanjuje se kamatni rizik. Kamatni rizik je rizik povećanja ili smanjenja kamatne stope koji posljedično može dovesti do povećanja rate ili anuiteta kredita. (Hrvatska Narodna Banka, 2018.)

Kombinirana kamatna stopa odobrava se rijetko. To je kamatna stopa u kojoj se kombiniraju dvije prethodne, fiksna i varijabilna kamatna stopa. Ako se kredit odobri po kombiniranoj stopi to znači da će jedno razdoblje otplaćivati varijabilnu, a drugo razdoblje fiksnu kamatnu stopu.

U slijedećoj tablici prikazane su sve kreditne institucije koje u Hrvatskoj nude gotovinske kredite. Institucije će se rasporediti prema veličini, odnosno prema udjelu banke u ukupnoj imovini na velike, srednje i male banke. Podatci u ovoj tablici biti će napisani u %.

Tablica 1 Klasifikacija banaka prema grupi usporedivih značajki u Republici Hrvatskoj

VELIKE BANKE	Udio u ukupnoj imovini, %
Zagrebačka banka d.d.	27,01
Privredna banka Zagreb d.d.	20,54
Erste&Steiermärkische Bank d.d.	15,98
OTP banka Hrvatska d.d.	9,53
Raiffeisenbank Austria d.d.	7,96
Hrvatska poštanska banka d.d.	5,66
SREDNJE BANKE	
Addiko Bank d.d.	3,88
Nova Hrvatska banka d.d.	2,45
MALE BANKE	
Istarska kreditna banka Umag d.d.	0,85
Agram banka d.d.	0,84
Podravska banka d.d.	0,82
Karlovačka banka d.d.	0,59
KentBank d.d.	0,58
Partner banka d.d.	0,43
Croatia banka d.d.	0,41
Slatinska banka d.d.	0,33
Imex banka d.d.	0,32
Banka kovanica d.d.	0,31
J&T banka d.d.	0,23
Samoborska banka d.d.	0,12

Izvor: Izrada autora prema podacima sa službene stranice Hrvatske Narodne banke

<https://www.hnb.hr/statistika/statisticki-podaci/arhiva/pokazatelji-poslovanja-kreditnih-institucija> (Pristupljeno: 20.06.2022.)

4.1. Dostupnost gotovinskih kredita u bankama

Gotovinski krediti su nenamjenski krediti koje banke odobravaju klijentima u svrhu rješavanja problema s likvidnošću. Nakon odobravanja gotovinskog kredita novac se isplaćuje na račun klijenta kojemu je kredit odobren. Dobivanjem novca na račun, klijent ima mogućnost obaviti financiranje vlastitih potreba bez opravdavanja gdje je sredstva uložio. Hrvatska Narodna banka objavila je popis kreditnih institucija u RH koje imaju odobrenje za rad. Na tom popisu nalazi se ukupno 20 banaka i 1 podružnica strane banke BKS. Svaka od ovih banaka u svojoj ponudi imaju gotovinske nenamjenske kredite U tablici koja se nalazi ispod teksta prikazana je dostupnost kredita u domaćoj i stranoj valuti. Najveća ponuda kredita je po fiksnoj kamatnoj stopi. Od ukupno 20 banaka, 17 banaka nudi po fiksnoj kamatnoj stopi, 10 od 20 po varijabilnoj stopi i 1 od 20 banaka odobrava kredit po kombiniranoj kamatnoj stopi.

Tablica 2 Dostupnost gotovinskih kredita u bankama

VELIKE BANKE	Dostupnost kredita u Hrvatskim bankama		
	FIKSNA	VARIJABILNA	KOMBNIRANA
Zagrebačka banka d.d.	HRK/EUR		
Privredna banka Zagreb d.d.	HRK/EUR		
Erste&Steiermärkische Bank d.d.	HRK/EUR		
OTP banka Hrvatska d.d.	HRK/EUR		
Raiffeisenbank Austria d.d.	HRK/EUR		
Hrvatska poštanska banka d.d.		HRK/EUR	HRK/EUR
SREDNJE BANKE			
Addiko Bank d.d.	HRK/EUR		
Nova Hrvatska banka d.d.	HRK/EUR	HRK/EUR	
MALE BANKE			
Istarska kreditna banka Umag d.d.	HRK/EUR		
Agram banka d.d.	HRK/EUR		
Podravska banka d.d.	HRK/EUR	HRK	
Karlovačka banka d.d.	HRK/EUR	HRK/EUR	
KentBank d.d.	HRK/EUR		
Partner banka d.d.		HRK/EUR	
Croatia banka d.d.	HRK/EUR	HRK/EUR	
Slatinska banka d.d.	HRK/EUR	HRK/EUR	
Imex banka d.d.	EUR	HRK	
Banka kovanica d.d.	HRK	HRK/EUR	
BKS Bank AG podružnica		HRK	
Samoborska banka d.d.	HRK/EUR		

Izvor: Izrada autora prema podatcima sa službene stranice Hrvatske Narodne banke

<https://www.hnb.hr/informativna-lista-ponude-kredita-potrosacima> (Pristupljeno: 20.06.2022.)

4.2. Gotovinski krediti u kunama

U ovom poglavlju prikazana je ponuda gotovinskih kredita u kunama. Uspoređen je maksimalni iznos koji banke nude u kunama, skupa sa maksimalnim rokom povrata tih istih kredita te sa njihovom kamatnom stopom.

4.2.2. Maksimalno mogući iznosi kredita

Kreditne institucije u Republici Hrvatskoj, koje nude gotovinske kredite u kunama, prikazane su tablici ispod. Podaci u tablici odnose se na maksimalne iznose kredita koje nude.

Tablica 3 Maksimalno mogući iznos kredita u kunama

VELIKE BANKE	MAX mogući iznos kredita (kn)		
	FIKSNA	VARIJABILNA	KOMBINIRANA
Zagrebačka banka d.d.	300.000,00		
Privredna banka Zagreb d.d.	300.000,00		
Erste&Steiermärkische Bank d.d.	300.000,00		
OTP banka Hrvatska d.d.	300.000,00		
Raiffeisenbank Austria d.d.	300.000,00		
Hrvatska poštanska banka d.d.		300.000,00	300.000,00
SREDNJE BANKE			
Addiko Bank d.d.	260.000,00		
Nova Hrvatska banka d.d.	300.000,00	300.000,00	
MALE BANKE			
Istarska kreditna banka Umag d.d.	100.000,00		
Agram banka d.d.	250.000,00		
Podravska banka d.d.	300.000,00	300.000,00	
Karlovačka banka d.d.	225.000,00	225.000,00	
KentBank d.d.	230.000,00		
Partner banka d.d.		200.000,00	
Croatia banka d.d.	300.000,00	300.000,00	
Slatinska banka d.d.	300.000,00	300.000,00	
Imex banka d.d.	75.000,00		
Banka kovanica d.d.		220.000,00	
Samoborska banka d.d.	200.000,00		

Izvor: Izrada autora prema podacima sa službene stranice Hrvatske Narodne banke

<https://www.hnb.hr/informativna-lista-ponude-kredita-potrosacima> (Pristupljeno: 20.06.2022.)

Na temelju podataka iz tablice može se primijetiti razlika između ponude kredita velikih, malih i srednjih banaka. Sve velike banke nude istu visinu kredita od 300.000,00kn bez obzira nudi li se kredit po fiksnoj, varijabilnoj ili kombiniranoj stopi.. To je maksimalni iznos kredita koji se može podići u bilo kojoj velikoj banci. Nova Hrvatska banka d.d. je srednja banka koja skupa sa 3 male banke (Podravska banka d.d., Croatia banka d.d. i Slatinska banka d.d.) prati velike banke sa maksimalnim iznosom kredita.

Kod malih banaka postoje različite ponude maksimalnih iznosa. Najmanji iznos kredita, koji se nudi po fiksnoj stopi kod malih banaka je kod Imex banke d.d. u iznosu od 75.000,00. U slučaju varijabilne stope najmanji iznos nudi Partner banka d.d.

Prema Šverku, I. i dr. (2012:36) razlog zašto manje banke imaju općenito manje iznose kredita je zato što su ti iznosi osigurani isključivo iz njihovih rezervi likvidnosti. Velike banke, koje su uglavnom dio velikih bankovnih korporacija, mogu računati na grupne izvore likvidnosti, dok kod malih banaka, kao što je već spomenuto, to nije slučaj.

U tablici je vidljivo kako visina kredita nije povezana sa kamatnom stopom po kojoj se kredit nudi. Iznos ponude gotovinski kredita u bankama koje nude kredite u više različitih stopa, jednak je bez obzira po kojoj kamatnoj stopi će se vraćati.

4.2.1. Mogući rok povrata kredita

Rokovi povrata kunskih gotovinskih kredita nalaze se u tablici ispod. Napisani podaci odnose se na maksimalan mogući broj mjeseci u kojima klijent mora banci vratiti posuđeni novac.

Tablica 4 Mogući rok povrata kredita u kunama

VELIKE BANKE	MAX mogući rok povrata (mjeseci)		
	FIKSNA	VARIJABILNA	KOMBINIRANA
Zagrebačka banka d.d.	120		
Privredna banka Zagreb d.d.	120		
Erste&Steiermärkische Bank d.d.	120		
OTP banka Hrvatska d.d.	120		
Raiffeisenbank Austria d.d.	120		
Hrvatska poštanska banka d.d.		120	120
SREDNJE BANKE			
Addiko Bank d.d.	120		
Nova Hrvatska banka d.d.	120	120	
MALE BANKE			
Istarska kreditna banka Umag d.d.	120		
Agram banka d.d.	144		
Podravska banka d.d.	60	120	
Karlovačka banka d.d.	120	120	
KentBank d.d.	120		
Partner banka d.d.		120	
Croatia banka d.d.	120	180	
Slatinska banka d.d.	120	120	
Imex banka d.d.	48		
Banka kovanica d.d.		120	
Samoborska banka d.d.	36		

Izvor: Izrada autora prema podacima sa službene stranice Hrvatske Narodne banke

<https://www.hnb.hr/informativna-lista-ponude-kredita-potrosacima> (Pristupljeno: 20.06.2022.)

Podatci koji se nalaze u tablici nam pokazuju kako sve velike banke imaju isti maksimalni rok povrata kredita, bez obzira po kojoj se kamatnoj stopi nudi. Srednje banke također, kao i velike, imaju rok povrata kredita od 120 mjeseci. Iako je kod srednjih banaka Addiko Bank d.d. imala manji iznos kredita, rok povrata nudi isti kao i velike banke.

Karlovačka banka d.d., Slatinska banka d.d. i Banka kovanica d.d. imaju isti rok povrata bez obzira hoće li se taj kredit uzeti po fiksnoj ili varijabilnoj stopi. Rok povrata iznosi 120 mjeseci. Podravska banka d.d. i Croatia banka d.d. imaju različite rokove povrata koji ovisi o tome koja će se kamatna stopa obračunavati prilikom povrata. Obje banke imaju kraći rok povrata u slučaju uzimanja fiksne stope. U slučaju kada se klijenti odluče na varijabilnu stopu, mogući rok povrata kredit je veći. Kod Croatia banke d.d. on iznosi 180 mjeseci, što je ujedno i najveći mogući rok povrata kredita u odnosu na sve druge banke. Najmanji rok povrata nudi Samoborska banka d.d. i on iznosi 36 mjeseci. To je ujedno i najmanji rok povrata kredita u odnosu na druge banke.

4.2.2. Vrsta i visina kamatne stope

Moguća visina kamatne stope za kunske gotovinske kredite prikaza je tablicom broj 5. Podaci koji se nalaze u tablici napisani su u postotcima.

Tablica 5 Vrsta i visina kamatne stope kod kredita u kunama

VELIKE BANKE	Vrsta i visina kamatne stope (%)		
	FIKSNA	VARIJABILNA	KOMBINIRANA
Zagrebačka banka d.d.	7,32		
Privredna banka Zagreb d.d.	6,68		
Erste&Steiermärkische Bank d.d.	6,26		
OTP banka Hrvatska d.d.	6,23		
Raiffeisenbank Austria d.d.	6,90		
Hrvatska poštanska banka d.d.		6,33	6,33
SREDNJE BANKE			
Addiko Bank d.d.	6,18		
Nova Hrvatska banka d.d.	6,49	6,49	
MALE BANKE			
Istarska kreditna banka Umag d.d.	6,42		
Agram banka d.d.	6,77		
Podravska banka d.d.	7,13	6,13	
Karlovačka banka d.d.	5,51	5,21	
KentBank d.d.	6,68		
Partner banka d.d.		7,29	
Croatia banka d.d.	6,89	6,69	
Slatinska banka d.d.	6,86	6,45	
Imex banka d.d.	5,50		
Banka kovanica d.d.		6,53	
Samoborska banka d.d.	7,49		

Izvor: Izrada autora prema podacima sa službene stranice Hrvatske Narodne banke <https://www.hnb.hr/informativna-lista-ponude-kredita-potrosacima> (Pristupljeno: 20.06.2022.)

Kao što smo već prethodno spomenuli, postoje tri vrste kamatne stope po kojoj se nude krediti. Od ukupno 19 banaka, samo Hrvatska poštanska banka nudi mogućnost korištenja kombinirane kamatne stope prilikom povrata. Ostale Banke nude samo po fiksnoj ili po varijabilnoj kamatnoj stopi.

Iako sve velike banke nude isti najveći mogući iznos kredita i iste moguće rokove povrata, visina kamatne stope ni kod jedne banke nije ista. Najveću kamatnu stopu ima Zagrebačka banka d.d., a najmanju OTP banka. Kada bi gledali samo fiksne stope kod velikih banaka, skupa sa visinom kredita i rokom povrata, najisplativije bi bilo uzeti kredit kod OTP banke, a najskuplje kod Zagrebačke banke, ceteris paribus. Hrvatska poštanska banka, s obzirom da nudi varijabilnu i kombiniranu stopu, nije ulazila u prethodni odabir jer se kamatna stopa može mijenjati, shodno tome može biti veća, odnosno manja od najveće i najmanje fiksne kamatne stope.

Nova Hrvatska banka d.d. i Hrvatska poštanska banka d.d. jedine su banke na ovom popisu koje imaju istu početnu kamatnu stopu. Sve ostale male banke koje nude kredit po obadvije stope, imaju nešto veću fiksnu kamatnu stopu u odnosu na varijabilnu. Od ukupno 11 malih banaka, njih 5 nudi kredit isključivo u fiksnoj kamatnoj stopi, 2 banke nude isključivo samo po varijabilnoj, a 4 banke nude kredite po obadvije stope. Od svih malih banaka koje nude kredite po fiksnoj kamatnoj stopi, najmanju kamatnu stopu ima Karlovačka banka d.d., a najveću Samoborska banka d.d. i ona iznosi 7,49%. To je ujedno i najveća kamatna stopa u odnosu na sve banke na popisu. Od svih malih banaka koje nude kredite po varijabilnim stopama, najmanju stopu ima Karlovačka banka d.d., a najveću Partner banka d.d.

Karlovačka banka d.d. ima najmanju kamatnu stopu po kojoj nudi kredit u odnosu na sve ostale banke u tablici, što znači da bi bilo najisplativije uzeti kredit u toj banci, ceteris paribus.

4.3. Gotovinski krediti u eurima

U ovom poglavlju prikazana je ponuda gotovinskih kredita u eurima. Uspoređen je maksimalni iznos koji banke nude u eurima, skupa sa maksimalnim rokom povrata tih istih kredita te sa njihovom kamatnom stopom.

4.3.1. Maksimalno mogući iznosi kredita

Tablica broj 6. prikazuje sve kredite institucije u Republici Hrvatskoj koje nude gotovinske kredite u eurima. Podaci u tablici prikazuje maksimalne iznose kredita koji se nude.

Tablica 6 Maksimalno mogući iznosi kredita u eurima

VELIKE BANKE	MAX mogući iznos kredita (kn)		
	FIKSNA	VARIJABILNA	KOMBNIRANA
Zagrebačka banka d.d.	40.000,00		
Privredna banka Zagreb d.d.	40.000,00		
Erste&Steiermärkische Bank d.d.	40.000,00		
OTP banka Hrvatska d.d.	40.000,00		
Raiffeisenbank Austria d.d.	40.000,00		
Hrvatska poštanska banka d.d.		40.000,00	40.000,00
SREDNJE BANKE			
Addiko Bank d.d.	35.000,00		
Nova Hrvatska banka d.d.	40.000,00	40.000,00	
MALE BANKE			
Istarska kreditna banka Umag d.d.	25.000,00		
Agram banka d.d.	35.000,00		
Podravska banka d.d.	35.000,00		
Karlovačka banka d.d.	40.000,00	40.000,00	
KentBank d.d.	30.600,00		
Partner banka d.d.		20.000,00	
Croatia banka d.d.	40.000,00	40.000,00	
Slatinska banka d.d.	40.000,00	40.000,00	
Imex banka d.d.		30 000,00	
Banka kovanica d.d.	1.000,00	30.000,00	
BKS Bank AG podružnica		20.000,00	
Samoborska banka d.d.	50.000,00		

Izvor: Izrada autora prema podacima sa službene stranice Hrvatske Narodne banke

<https://www.hnb.hr/informativna-lista-ponude-kredita-potrosacima> (Pristupljeno: 20.06.2022.)

Sve velike banke u RH, koje nude gotovinske kredite u eurima, imaju isti maksimalni iznos kredita kojeg nude. Ista stvar je i kod kredita u kunama. Maksimalni iznosi u kunama i maksimalni iznosi u eurima su približno jednaki kada bi se ti iznosi pretvorili u kune odnosno u eure. Dakle, sve velike kreditne institucije koje nude gotovinske kredite imaju isti maksimalni iznos. Nova Hrvatska banka d.d. srednja je banka koja skupa sa još tri male banke (Karlovačka banka d.d., Slatinska banka d.d. i Imex banka d.d.) prati velike banke sa maksimalnim iznosom kredita. Addiko bank d.d. je također srednja banka, ali nudi manji iznos nego što nude velike banke. Ista stvar je i kod kredit u kunama.

Kod malih banaka, najmanji iznos nudi Banka kovanica d.d. u iznosu od 1.000,00EUR. Najmanji iznos kod kredit u kunama nudi Imex banka d.d. dok kod ponude gotovinskog kredita u eurima ona nudi isti iznos kredita kao i velike banke. Samoborska banka d.d. je mala banka koja se na ovom popisu ističe tako što nudi najveći mogući maksimalni iznos kredita. On iznosi 50.000,00EUR.

4.3.2. Mogući rok povrata kredita

Mogući rok povrata kredita u eurima prikazan je u sljedećoj tablici. Podaci napisani u tablici odnose se na broj mjeseci, odnosno na maksimalni rok u kojem klijent može vratiti kredit.

Tablica 7 Mogući rok povrata kod kredita u eurima

VELIKE BANKE	MAX mogući rok povrata (mjeseci)		
	FIKSNA	VARIJABILNA	KOMBINIRANA
Zagrebačka banka d.d.	120		
Privredna banka Zagreb d.d.	120		
Erste&Steiermärkische Bank d.d.	120		
OTP banka Hrvatska d.d.	120		
Raiffeisenbank Austria d.d.	120		
Hrvatska poštanska banka d.d.		120	120
SREDNJE BANKE			
Addiko Bank d.d.	120		
Nova Hrvatska banka d.d.	120	120	
MALE BANKE			
Istarska kreditna banka Umag d.d.	120		
Agram banka d.d.	144		
Podravska banka d.d.	60	120	
Karlovačka banka d.d.	120	120	
KentBank d.d.	120		
Partner banka d.d.		120	
Croatia banka d.d.	120	180	
Slatinska banka d.d.	120	120	
Imex banka d.d.		144	
Banka kovanica d.d.	12	120	
BKS Bank AG podružnica		120	
Samoborska banka d.d.	144		

Izvor: Izrada autora prema podatcima sa službene stranice Hrvatske Narodne banke

<https://www.hnb.hr/informativna-lista-ponude-kredita-potrosacima> (Pristupljeno: 20.06.2022.)

Podatci koji se nalaze u tablici pokazuju kako sve velike i srednje banke imaju isti rok povrata kredita od 120 mjeseci, bez obzira po kojoj kamatnoj stopi se nudi. Sve velike banke i u kunama i u eurima nude iste iznose kredita i iste rokove povrata. Srednje banke nude isti iznos kao i velike, osim što Addiko banka d.d. (kao i kod kredita u HRK) nudi manji iznos, a isti rok povrata kao i velike banke.

Kod malih banaka Karlovačka banka d.d. i Slatinska banka d.d. imaju isti maksimalni rok povrata bez obzira nudi li se kredit po fiksnoj ili varijabilnoj stopi.

Podravska banka d.d., Croatia banka d.d. i Banka kovanica d.d. nude gotovinski kredit i po fiksnoj i po varijabilnoj stopi. Rok povrata kod ove dvije banke nije jednak, već je veći u slučaju kada se uzima kredit u varijabilnoj stopi. Isti slučaj je kod banaka koje nude gotovinske kredite u kunama. Podravska banka d.d. i Croatia banka d.d. imaju različite rokove povrata kredita u HRK, no također je veći mogući rok povrata kada se kredit uzme u varijabilnoj stopi. Najveći rok povrata ima Slatinska banka d.d. i on iznosi 180 mjeseci. Najmanji rok povrata nudi Banka kovanica d.d. i on iznosi 12 mjeseci. To je ujedno i najmanji rok povrata kojeg nude sve banke u RH. Samoborska banka d.d. nudi maksimalni rok povrata od 144 mjeseca, isto kao i Agram banka d.d. i Imex banka.

4.3.3. Vrsta i visina kamatne stope

Visina kamatne stope po kojoj kreditne institucije nude gotovinske kredite u eurima prikazana je tablicom 8. Podatci koji se nalaze u tablici napisani su u postotcima.

Tablica 8 Vrsta i visina kamatne stope kod kredita u eurima

VELIKE BANKE	Vrsta i visina kamatne stope		
	FIKSNA	VARIJABILNA	KOMBINIRANA
Zagrebačka banka d.d.	7,34		
Privredna banka Zagreb d.d.	6,68		
Erste&Steiermärkische Bank d.d.	6,26		
OTP banka Hrvatska d.d.	6,23		
Raiffeisenbank Austria d.d.	6,90		
Hrvatska poštanska banka d.d.		6,43	6,43
SREDNJE BANKE			
Addiko Bank d.d.	5,87		
Nova Hrvatska banka d.d.	6,49	6,49	
MALE BANKE			
Istarska kreditna banka Umag d.d.	6,31		
Agram banka d.d.	6,77		
Podravska banka d.d.	6,60	6,30	
Karlovačka banka d.d.	5,51	5,21	
KentBank d.d.	6,68		
Partner banka d.d.		6,94	
Croatia banka d.d.	6,89	6,69	
Slatinska banka d.d.	6,65	6,09	
Imex banka d.d.		6,11	
Banka kovanica d.d.	6,92	6,48	
BKS Bank AG podružnica		7,24	
Samoborska banka d.d.	7,27		

Izvor: Izrada autora prema podacima sa službene stranice Hrvatske Narodne banke

<https://www.hnb.hr/informativna-lista-ponude-kredita-potrosacima> (Pristupljeno: 20.06.2022.)

Od ukupno 19 banaka, samo Hrvatska poštanska banka nudi mogućnost korištenja kombinirane kamatne stope prilikom povrata. Ostale Banke nude kredite samo po fiksnoj ili po varijabilnoj kamatnoj stopi.

Kao i kod slučaja kredita u kunama, krediti u eurima kod velikih banaka imaju isti maksimalni iznos i isti maksimalni rok povrata, ali kamatna stopa kod svih je različita. Najveću kamatnu stopu kod kredita u eurima ima Zagrebačka banka d.d. koja iznosi 7,34% i nalazi se daleko iznad kamatnih stopa ostalih velikih banaka. U ovom slučaju se također može reći kako bi najskuplji kredit bio kod Zagrebačke banke, a najmanji kod OTP banke d.d., ceteris paribus.

Nova Hrvatska banka d.d. jedina je banka koja nudi početnu kamatnu stopu istu, odnosno fiksna i varijabilna kamatna stopa su iste. U slučaju malih banaka fiksne kamatne stopu po kojima se nude kredite su uvijek veće od početnih varijabilnih stopa. Od ukupno 11 malih banaka 4 banke nude kredite isključivo po fiksnoj stopi, 2 banke nude kredite isključivo po varijabilnoj stopi, a 5 banaka nude kredite i po jednoj i po drugoj kamatnoj stopi. Najveću fiksnu kamatnu stopu kod malih banaka ima Samoborska banka d.d. i ona iznosi 7,27%, a najmanju Karlovačka banka d.d. i ona iznosi 5,51%. U slučaju varijabilne kamatne stope, najveća je kod BKS banke i ona iznosi 7,24%, a najmanja kod Karlovačke banke d.d. i ona iznosi 5,21%

5. ZAKLJUČAK

U ovom završnom radu analizirana je ponuda gotovinskih kredita u bankama koje posluju na području Hrvatske. Usporedili smo ponudu gotovinskih kredita u kunama i u eurima. Banke smo rasporedili prema grupi usporedivih značajki na velike, srednje i male banke.

Na temelju prethodne analize možemo zaključiti kako sve velike banke nude isti maksimalni iznos kredita i isti maksimalni rok povrata, no kamatna stopa nije ista. Tako je u oba slučaja Zagrebačka banka d.d. imala najvišu kamatnu stopu, a OTP banka d.d. najnižu, ceteris paribus. Srednje banke iznosom i maksimalnim rokom povrata uglavnom prate velike banke, ali kamatne stope su im također različite. Male banke imaju različite iznose najvećeg mogućeg kredita, najvećeg mogućeg roka povrata i kamatne stope. Neka male banke prate velike sa iznosom i rokovima povrata, no neka male također daju manju kamatnu stopu.

Prema prvoj hipotezi zaključeno je kako ne postoji povezanost između visine kredita i veličine banke. Sve velike banke, kao što je prethodno spomenuto nude isti iznos maksimalni iznos kredita od 300.000,00HRK, odnosno 40.000,00EUR, no neke male i srednje banke također nude iste iznose kao i velike.

Druga hipoteza govori kako svi gotovinski krediti, bez obzira na valutu, imaju istu visinu kamatne stope. Neke male banke, bez obzira u kojoj valuti nude kredit, imaju iste kamatne stope. Tako na primjer Agram banka d.d., Karlovačka banka d.d., KentBank d.d., Croatia banka d.d. imaju iste kamatne stopu i kod ponude kredita u kunama i kod ponude kredita u eurima. U slučajevima kada je kamatna stopa kod kredita u eurima različita od one u kunama, uglavnom je uvijek veća kamatna stopa u kunama. Što znači da je, generalno gledano, isplativije uzeti kredit u eurima kod malih banaka zbog manje kamatne stope, ceteris paribus.

Treća hipoteza, koja govori kako je rok otplate najkraći kod srednjih banaka, nije potvrđena. Zaključeno je da rok otplate kredita nije najkraći kod srednjih banaka, već kod malih. Najkraći rok povrata ima Banka kovanica d.d. i on iznosi 12 mjeseci.

Literatura

- Addiko Bank. (2022.). *Addiko Bank*. Preuzeto 12.. 08. 2022. iz <https://www.addiko.hr/financijska-pismenost/sto-je-bolje-fiksna-ili-promjenjiva-kamatna-stopa/>
- Ahec-Šonje, A., Valerija, B., Andrea, M., Katarina, M., Danijel, N., & Sandra, Š. (2003.). Ekspanzija kredita i potrošnje. *Privredna kretanja i ekonomska politika, Vol. 13 No. 94,* str. 7-26. Dohvaćeno iz <https://hrcak.srce.hr/18608>
- BANK24. (7. Rujan 2021.). *BANK24.HR*. Preuzeto 29.. 06. 2022. iz <https://www.bank24.hr/blog/gotovinski-kredit/-oliko-brzo-mogu-dobiti-kredit-i-koliko-dugo-traje-odobranje-banaka.html>
- Gregurek, M., & Vidaković, N. (2011.). *Bankarsko poslovanje*. Zagreb: Effectus. Dohvaćeno iz https://www.bib.irb.hr/908214/download/908214.Bankarsko_poslovanje_24062011.pdf
- Hrvatska enciklopedija. (2021.). *Hrvatska enciklopedija*. Preuzeto 22.. 06. 2022. iz <http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=5713>
- Hrvatska Narodna Banka. (30. Prosinac 2015.). *Popis kreditnih institucija*. Preuzeto 22.. 06. 2022. iz <https://www.hnb.hr/temeljne-funkcije/supervizija/popis-kreditnih-institucija>
- Hrvatska Narodna Banka. (14. Rujan 2017.). *Informativna lista ponude kredita potrošačima*. Preuzeto 08.. 06. 2022. iz <https://www.hnb.hr/informativna-lista-ponude-kredita-potrosacima>
- Hrvatska Narodna Banka. (12. Travanj 2018.). *Kamatni rizik*. Preuzeto 08.. 06. 2022. iz <https://www.hnb.hr/en/-/sto-je-kamatni-rizik->
- Hrvatska Narodna Banka. (30. Studeni 2021.). *Gotovinski krediti ubrzali godišnji rast*. Preuzeto 08.. 06. 2022. iz <https://www.hnb.hr/en/-/gotovinski-krediti-ubrzali-godisnji-rast-u-listopadu-s-1-3-na-1-6-posto>
- Hrvatski institut za financijsku edukaciju. (2022.). *Hrvatski institut za financijsku edukaciju*. Preuzeto 26.. 06. 2022. iz <https://www.hife.hr/abeceda-odgovornosti/sto-je-kredit-6>
- Hrvatski Sabor. (2002.). Zakon o bankama. *Narodne novine*.
- Jurman, A. (2007.). Pribavljanje izvora sredstava u hrvatskim bankama. *Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, Vol. 28 No. 2,* str. 1377-1397. Preuzeto 8. Lipanj 2022 iz <https://hrcak.srce.hr/clanak/39809>
- Jurman, A. (2008.). Kreditna politika poslovnih banaka u funkciji učinkovite multiplikacije kredita i depozita. *Economic research - Ekonomska istraživanja, Vol. 21 No. 2,* str. 16-33. Preuzeto 8. Lipanj 2022 iz <https://hrcak.srce.hr/38134>
- Jurman, A. (2009.). Financijski potencijal Hrvatskih banaka, obilježja i projekcija rasta. *Economic research - Ekonomska istraživanja, Vol. 22 No. 1,* str. 60-80. Preuzeto 8. Lipanj 2022. iz <https://hrcak.srce.hr/38198>
- Moj-bankar.hr. (2022.). *Moj Bankar*. Preuzeto 08.. 06. 2022. iz <https://www.moj-bankar.hr/Kazalo/B/Banka>

- Samodol, A. (2013.). Korištenje i kreiranje kreditnog potencijala hrvatskih banaka s analizom endogenih i egzogenih varijabli. *Ekonomski pregled, Vol. 64 No. 6.,* str. 587-604. Preuzeto 26. Lipanj 2022 iz <https://hrcak.srce.hr/clanak/1668772>
- Santini, G. (2009.). *Vodič za razumijevanje poslovanja s bankama.* Zagreb.
- Srb, V., & Matić, B. (2003.). *Bankarsko poslovanje.* Osijek: Ekonomski fakultet u Osijeku.
- Šverko, I., Andrea, P., & Jurica, V. (2012.). Analiza poslovanja malih banaka u Republici Hrvatskoj. *Privredna kretanja i ekonomska politika, Vol. 22 No. 133,* str. 27-46. Preuzeto 22. Lipanj 2022.
- Šverko, I., Vukas, J., & Žigman, A. (2014.). *Bankarstvo i osiguranje 3.* Zagreb.
- Živko, I., & Kandžija, V. (2014.). *Upravljanje bankama.* Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci, Sveučilište i Ekonomski fakultet Sveučilišta u Mostaru, Rijeka, Mostar.

POPIS TABLICA

Tablica 1 Klasifikacija banaka prema grupi usporedivih značajki u Republici Hrvatskoj	20
Tablica 2 Dostupnost gotovinskih kredita u bankama	21
Tablica 3 Maksimalno mogući iznos kredita u kunama.....	22
Tablica 4 Mogući rok povrata kredita u kunama	24
Tablica 5 Vrsta i visina kamatne stope kod kredita u kunama.....	26
Tablica 6 Maksimalno mogući iznosi kredita u eurima	28
Tablica 7 Mogući rok povrata kod kredita u eurima	30
Tablica 8 Vrsta i visina kamatne stope kod kredita u eurima	32

PRILOZI

Prilog 1 Informativna lista ponude kredita u kunama.....	39
Prilog 2 Informativna lista ponude kredita u eurima	40

Prilog 1 Informativna lista ponude kredita u kunama

KREDITNA INSTITUCIJA	VARIJABILNE STOPE							FIKSNE STOPE				KOMBINIRANE STOPE				
	Najveći iznos	Najduži rok (mj.)	EKS (%)	Referentni parametar		Fiksna marža (%)	Naknada do 2010. (%)	Najveći iznos	Najduži rok (mj.)	EKS (%)	Naknada do 2010. / nakon 2010. (%)	Najveći iznos	Najduži rok (mj.)	EKS (%)	Referentni parametar	Naknada do 2010. / nakon 2010. (%)
				Naziv	Slopa (%)											
Addiko Bank d.d.	Nema u ponudi						3,0	260.000,00	120	6,18	3,0 / 1,0	Nema u ponudi				3,0 / 1,0
Agram banka d.d.	Nema u ponudi						2,0	250.000,00	144	6,77	0,0 / 1,0	Nema u ponudi				0,0 / 1,0
Banka Kovanica d.d.	220.000,00	120	6,53	6MNRS1	0,10	4,40	4,0	Nema u ponud			4,0 / 0,0	Nema u ponudi				0,0 / 0,0
BKS Bank AG, Glavna podružnica Hrvatska	Nema u ponudi						0,0	Nema u ponud			0,0 / 0,0	Nema u ponudi				0,0 / 0,0
Croatia banka d.d.	300.000,00	180	6,69	6MNRS2	0,07	6,02	2,5	300.000,00	120	6,89	2,5 / 0,0	Nema u ponudi				2,5 / 0,0
Erste&Steiermärkische Bank d.d.	Nema u ponudi						0,0	300.000,00	120	6,26	0,0 / 0,0	Nema u ponudi				0,0 / 0,0
Hrvatska poštanska banka d.d.	300.000,00	120	6,33	6MNRS1	0,10	6,05	0,0	Nema u ponud			0,0 / 0,0	300.000,00	120	6,33	6MNRS1	0,0 / 0,0
Imex banka d.d.	Nema u ponudi						3,0	75.000,00	48	5,50	0,0 / 0,0	Nema u ponudi				0,0 / 0,0
Istarska kreditna banka Umag d.d.	Nema u ponudi						2,0	100.000,00	120	6,42	2,0 / 0,0	Nema u ponudi				2,0 / 0,0
J&T banka d.d.	Nema u ponudi						3,0	Nema u ponud			3,0 / 1,0	Nema u ponudi				0,0 / 0,0
Karlovačka banka d.d.	225.000,00	120	5,21	6MNRS3	0,10	5,10	2,5	225.000,00	120	5,51	2,5 / 0,0	Nema u ponudi				0,0 / 0,0
KentBank d.d.	Nema u ponudi						0,0	230.000,00	120	6,68	0,0 / 0,0	Nema u ponudi				0,0 / 0,0
Nova hrvatska banka d.d.	300.000,00	120	6,49	6MNRS2	0,07	6,23	2,0	300.000,00	120	6,49	2,0 / 1,0	Nema u ponudi				0,0 / 0,0
OTP banka d.d.	Nema u ponudi						1,0	300.000,00	120	6,23	1,0 / 1,0	Nema u ponudi				1,0 / 1,0
Partner banka d.d.	200.000,00	120	7,29	6MNRS1	0,13	6,07	0,0	Nema u ponud			0,0 / 0,0	Nema u ponudi				0,0 / 0,0
PBZ stambena štedionica d.d.	Nema u ponudi						0,0	Nema u ponud			1,0 / 1,0	Nema u ponudi				0,0 / 0,0
Podravska banka d.d.	300.000,00	120	6,13	6MNRS3	0,10	5,86	2,0	300.000,00	60	7,13	2,0 / 1,0	Nema u ponudi				0,0 / 0,0
Privredna banka Zagreb d.d.	Nema u ponudi						0,0	300.000,00	120	6,68	0,0 / 0,0	Nema u ponudi				0,0 / 0,0
Raiffeisenbank Austria d.d.	Nema u ponudi						3,0	300.000,00	120	6,90	3,0 / 1,0	Nema u ponudi				3,0 / 1,0
Samoborska banka d.d.	Nema u ponudi						0,0	200.000,00	36	7,49	2,0 / 1,0	Nema u ponudi				0,0 / 0,0
Slatinska banka d.d.	300.000,00	120	6,45	12MNRS1	0,11	6,15	7,61	300.000,00	120	6,86	7,61 / 1,0	Nema u ponudi				7,61 / 0,0
Wüstenrot stambena štedionica d.d.	Nema u ponudi						0,0	Nema u ponud			0,0 / 0,0	Nema u ponudi				0,0 / 0,0
Zagrebačka banka d.d.	Nema u ponudi						0,0	300.000,00	120	7,32	0,0 / 0,0	Nema u ponudi				0,0 / 0,0

Izvor: <https://www.hnb.hr/informativna-lista-ponude-kredita-potrosacima> - HNB (2022.)

Prilog 2 Informativna ista ponude kredita u eurima

KREDITNA INSTITUCIJA		VARUABILNE STOPE						FIKSNE STOPE					KOMBINIRANE STOPE			
	Najveći iznos	Najduži rok (mJ.)	EKS (%)	Referentni parametar		Fiksna marža (%)	Naknada do 2010. (%)	Najveći iznos	Najduži rok (mJ.)	EKS (%)	Naknada do 2010. / nakon 2010. (%)	Najveći iznos	Najduži rok (mJ.)	EKS (%)	Referentni parametar Naziv	Naknada do 2010. / nakon 2010. (%)
				Naziv	Stopa (%)											
Addlko Bank d.d.	Nema u ponudi						3,0	35.000,00	120	5,87	3,0 / 1,0	Nema u ponudi				3,0 / 1,0
Agram banka d.d.	Nema u ponudi						2,0	35.000,00	144	6,77	0,0 / 1,0	Nema u ponudi				0,0 / 1,0
Banka Kovanica d.d.	30.000,00	120	8,48	8MEURIBOR	-- 0,55	5,05	4,0	1.000,00	12	8,92	4,0 / 0,0	Nema u ponudi				0,0 / 0,0
BKS Bank AG, Glavna podružnica Hrvatska	20.000,00	120	7,24	6MNRS1	0,09	5,46	0,0	Nema u ponudi			0,0 / 0,0	Nema u ponudi				0,0 / 0,0
Croatia banka d.d.	40.000,00	180	6,69	6MNRS2	0,08	6,01	2,5	40.000,00	120	6,89	2,5 / 0,0	Nema u ponudi				2,5 / 0,0
Erste&Steiermärkische Bank d.d.	Nema u ponudi						0,0	40.000,00	120	8,26	0,0 / 0,0	Nema u ponudi				0,0 / 0,0
Hrvatska poštanska banka d.d.	40.000,00	120	6,43	6MNRS1	0,09	6,16	0,0	Nema u ponudi			0,0 / 0,0	40.000,00	120	6,43	6MNRS1	0,0 / 0,0
Imex banka d.d.	30.000,00	144	6,11	6MNRS3	0,19	5,72	3,0	Nama u ponudi			0,0 / 0,0	Nama u ponudi				0,0 / 0,0
Istarska kreditna banka Umag d.d.	Nema u ponudi						2,0	25.000,00	120	8,31	2,0 / 0,0	Nema u ponudi				2,0 / 0,0
J&T banka d.d.	Nema u ponudi						3,0	Nema u ponudi			3,0 / 1,0	Nema u ponudi				0,0 / 0,0
Karlovačka banka d.d.	30.000,00	120	5,21	6MNRS3	0,19	5,01	2,5	30.000,00	120	5,51	2,5 / 0,0	Nama u ponudi				0,0 / 0,0
KantBank d.d.	Nema u ponudi						0,0	30.600,00	120	6,68	0,0 / 0,0	Nama u ponudi				0,0 / 0,0
Nova hrvatska banka d.d.	40.000,00	120	6,49	6MEURIBOR	-- 0,48	6,78	2,0	40.000,00	120	6,49	2,0 / 1,0	Nema u ponudi				0,0 / 0,0
OTP banka d.d.	Nema u ponudi						1,0	40.000,00	120	8,23	1,0 / 1,0	Nama u ponudi				1,0 / 1,0
Partner banka d.d.	20.000,00	120	###	BMNRS1	0,11	5,79	0,0	Nema u ponudi			0,0 / 0,0	Nema u ponudi				0,0 / 0,0
PBZ stambena štedionica d.d.	Nema u ponudi						0,0	Nema u ponudi			1,0 / 1,0	Nema u ponudi				0,0 / 0,0
Podravaka banka d.d.	40.000,00	120	6,30	6MNRS3	0,19	5,93	2,0	40.000,00	60	6,60	2,0 / 1,0	Nama u ponudi				0,0 / 0,0
Privredna banka Zagreb d.d.	Nema u ponudi						0,0	40.000,00	120	6,68	0,0 / 0,0	Nama u ponudi				0,0 / 0,0
Raiffeisenbank Austria d.d.	Nema u ponudi						3,0	40.000,00	120	6,90	3,0 / 1,0	Nema u ponudi				3,0 / 1,0
Samoborska banka d.d.	Nema u ponudi						0,0	50.000,00	144	###	2,0 / 1,0	Nama u ponudi				0,0 / 0,0
Slatinska banka d.d.	40.000,00	120	6,09	12MNRS1	0,10	5,82	7,61	40.000,00	120	8,65	7,611,0	Nama u ponudi				7,61 / 0,0
Wüstenrot stambena štedionica d.d.	Nema u ponudi						0,0	Nema u ponudi			0,010,0	Nema u ponudi				0,0 / 0,0
Zagrebačka banka d.d.	Nema u ponudi						0,0	40.000,00	120	###	0,0 / 0,0	Nema u ponudi				0,0 / 0,0

Izvor: <https://www.hnb.hr/informativna-lista-ponude-kredita-potrosacima> - HNB (2022.)